สรุปผลการดำเนินงานติดตามตรวจสอบคุณภาพน้ำในแหล่งน้ำผิวดิน
ลุ่มน้ำเพชรบุรี-ประจวบคีรีขันธ์ ครั้งที่ 4/2569
สำนักงานสิ่งแวดล้อมและควบคุมมลพิษที่ 8

ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2569 สำนักงานสิ่งแวดล้อมและควบคุมมลพิษที่ 8 ดำเนินการติดตามตรวจสอบและเฝ้าระวังคุณภาพน้ำในแหล่งน้ำผิวดิน ลุ่มน้ำเพชรบุรี-ประจวบคีรีขันธ์ มีพื้นที่ 13,432 ตารางกิโลเมตร ครอบคลุมพื้นที่ จังหวัดเพชรบุรี และจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ มีแม่น้ำสายสำคัญ คือ แม่น้ำเพชรบุรี แม่น้ำกุยบุรี และแม่น้ำปราณบุรี ประเมินคุณภาพน้ำตามมาตรฐานคุณภาพน้ำในแหล่งน้ำผิวดิน (ประกาศคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2537) ออกตามความในพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 เรื่อง กำหนดมาตรฐานคุณภาพน้ำในแหล่งน้ำผิวดิน ตีพิมพ์ในราชกิจจานุเบกษา เล่ม 111 ตอนที่ 16 ง ลงวันที่ 24 กุมภาพันธ์ 2537) และใช้ดัชนีคุณภาพน้ำแหล่งน้ำผิวดิน (Water Quality Index: WQI) แสดงถึงสถานการณ์ของคุณภาพน้ำในภาพรวม โดยพิจารณาจากค่าคุณภาพน้ำ 5 พารามิเตอร์ ได้แก่ ออกซิเจนละลายน้ำ (DO) ความสกปรกในรูปสารอินทรีย์ (BOD) แบคทีเรียกลุ่มโคลิฟอร์มทั้งหมด (TCB) แบคทีเรียกลุ่มฟีคอลโคลิฟอร์ม (FCB) และแอมโมเนีย (NH_3-N) เพื่อบ่งบอกระดับคุณภาพน้ำว่าอยู่ในเกณฑ์ ดีมาก ดี พอใช้ เสื่อมโทรม และเสื่อมโทรมมาก ดำเนินการติดตามตรวจสอบคุณภาพน้ำ จำนวน 17 สถานี ซึ่งแบ่งออกเป็น แม่น้ำเพชรบุรี จำนวน 10 สถานี แม่น้ำปราณบุรี จำนวน 5 สถานี และแม่น้ำกุยบุรี จำนวน 3 สถานี โดยตรวจวัดคุณภาพน้ำความถี่ 4 ครั้ง ครั้งที่ 1 ในเดือนพฤศจิกายน 2568 ครั้งที่ 2 ในเดือนกุมภาพันธ์ 2569 ครั้งที่ 3 ในเดือนพฤษภาคม 2569 และครั้งที่ 4 ในเดือนสิงหาคม 2569 โดยมีผลการติดตามตรวจสอบคุณภาพน้ำดังนี้

1) แม่น้ำเพชรบุรี

แม่น้ำเพชรบุรีตอนล่าง กำหนดเป็นแหล่งน้ำประเภทที่ 3 แหล่งน้ำที่ได้รับน้ำทิ้งจากกิจกรรมบางประเภท และสามารถเป็นประโยชน์เพื่อ (1) การอุปโภคและบริโภคโดยต้องผ่านการฆ่าเชื้อโรคตามปกติและผ่านกระบวนการปรับปรุงคุณภาพน้ำทั่วไปก่อน (2) การเกษตร ดำเนินการติดตามตรวจสอบคุณภาพน้ำตั้งแต่ปากแม่น้ำ บริเวณบ้านแหลม ตำบลบ้านแหลม อำเภอบ้านแหลม จังหวัดเพชรบุรี กิโลเมตรที่ 0 จนถึงท้ายเขื่อนเพชรบุรี บริเวณบ้านคอละออม ตำบลท่าแลง อำเภอท่ายาง จังหวัดเพชรบุรี กิโลเมตรที่ 61 จำนวน 7 สถานี (PC01–PC05)

<u>ผลการติดตามตรวจสอบคุณภาพน้ำ</u>

จากผลการติดตามตรวจสอบคุณภาพน้ำแม่น้ำเพชรบุรีตอนล่าง ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2569 (ครั้งที่ 4) จำนวน 7 สถานี ระหว่างวันที่ 19-20 สิงหาคม 2569 ประเมินคุณภาพน้ำตามมาตรฐานคุณภาพน้ำในแหล่งน้ำผิวดิน พบว่า คุณภาพน้ำแม่น้ำเพชรบุรีตอนล่างไม่อยู่ในเกณฑ์มาตรฐานแหล่งน้ำที่กำหนด โดยจัดอยู่ในประเภทที่ 2 จำนวน 1 สถานี (ร้อยละ 14) จัดอยู่ในประเภทที่ 3 จำนวน 3 สถานี (ร้อยละ 43) และจัดอยู่ในประเภทที่ 4 จำนวน 3 สถานี (ร้อยละ 43) มีดัชนีชี้วัดคุณภาพน้ำที่เป็นปัญหา ดังนี้

- การปนเปื้อนของแบคทีเรียกลุ่มโคลิฟอร์มทั้งหมด (TCB) มีค่าสูงเกินมาตรฐาน บริเวณสะพานใกล้วัดสุทธาวาส (PC02) ต.บางครก อ.บ้านแหลม บริเวณสะพานวัดอินจำปา (PC4.3) ต.ตำหรุ อ.บ้านลาด จ.เพชรบุรี โดยสาเหตุที่สำคัญเกิดจากการปนเปื้อนของแบคทีเรีย จากการระบายน้ำทิ้งของกิจกรรมโดยรอบที่ไม่ได้ผ่านการบำบัดที่ถูกวิธี หรือที่ผ่านการบำบัดแล้วแต่ยังไม่เป็นไปตามมาตรฐาน เช่น ชุมชน ฟาร์มปศุสัตว์ หรือสถานประกอบการต่าง ๆ

- ปริมาณความสกปรกในรูปสารอินทรีย์ (BOD) มีค่าสูงเกินมาตรฐาน บริเวณปากแม่น้ำเพชรบุรี(PC01) ต.บ้านแหลม จ.เพชรบุรี โดยสาเหตุที่สำคัญเกิดจากการปนเปื้อนของสารอินทรีย์หรือสิ่งปฏิกูลจากการระบายน้ำทิ้งของกิจกรรมโดยรอบที่ไม่ได้ผ่านการบำบัดที่ถูกวิธี หรือ ที่ผ่านการบำบัดแล้วแต่ยังไม่เป็นไปตามมาตรฐาน

เช่น ชุมชน หรือกิจกรรมอื่น ๆ โดยแหล่งน้ำที่ค่าความสกปรกในรูปสารอินทรีย์ (BOD) มาก ย่อมแสดงว่ามีความสกปรกมาก เนื่องจากจุลินทรีย์ต้องใช้ออกซิเจนในน้ำจำนวนมากในการย่อยสลายสารอินทรีย์หรือสิ่งปฏิกูล ส่งผลให้ออกซิเจนที่ละลายในน้ำ (DO) ลดลง และอาจเกิดความเน่าเสียได้

- การปนเปื้อนของแบคทีเรียกลุ่มฟีคอลโคลิฟอร์ม (FCB) มีค่าสูงเกินมาตรฐาน บริเวณสะพานใกล้วัดสุทธาวาส (PC02) ต.บางครก อ.บ้านแหลม บริเวณสะพานวัดอินจำปา (PC4.3) ต.ตำหรุ อ.บ้านลาด จ.เพชรบุรี โดยแบคทีเรียกลุ่มฟีคอลโคลิฟอร์ม (FCB) เป็นแบคทีเรียที่อยู่ในอุจจาระของสัตว์เลือดอุ่น เช่น มนุษย์ โค สุกร เป็นต้น สาเหตุที่สำคัญเกิดจากการปนเปื้อนของแบคทีเรียจากการระบายน้ำทิ้งของกิจกรรมโดยรอบที่ไม่ได้ผ่านการบำบัดที่ถูกวิธี หรือ ที่ผ่านการบำบัดแล้วแต่ยังไม่เป็นไปตามมาตรฐาน เช่น ชุมชน ฟาร์มปศุสัตว์ หรือสถานประกอบการต่าง ๆ

มีรายละเอียดคุณภาพน้ำที่สำคัญ แต่ละสถานีดังตารางที่ 1 และภาพที่ 1

แม่น้ำเพชรบุรีตอนบน กำหนดเป็นแหล่งน้ำประเภทที่ 2 แหล่งน้ำเพื่อการอนุรักษ์สัตว์น้ำ การประมง การว่ายน้ำและกีฬาทางน้ำ ดำเนินการติดตามตรวจสอบคุณภาพน้ำตั้งแต่ท้ายเขื่อนเพชรบุรี บริเวณบ้านคอละออม ตำบลท่าแลง อำเภอท่ายาง จังหวัดเพชรบุรี กิโลเมตรที่ 61 จนถึงแม่น้ำเพชรบุรี ท้ายเขื่อนแก่งกระจาน ตำบลแก่งกระจาน อำเภอแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี กิโลเมตรที่ 118 จำนวน 3 สถานี (PC5.1–PC06)

<u>ผลการติดตามตรวจสอบคุณภาพน้ำ</u>

จากผลการติดตามตรวจสอบคุณภาพน้ำแม่น้ำเพชรบุรีตอนบน ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2569 (ครั้งที่ 3) จำนวน 3 สถานี เมื่อวันที่ 19 สิงหาคม 2569 ประเมินคุณภาพน้ำตามมาตรฐานคุณภาพน้ำในแหล่งน้ำผิวดิน พบว่า คุณภาพน้ำแม่น้ำเพชรบุรีตอนบนอยู่ในเกณฑ์มาตรฐานแหล่งน้ำที่กำหนด โดยจัดอยู่ในประเภทที่ 2 จำนวน 2 สถานี (ร้อยละ 67) และจัดอยู่ในประเภทที่ 4 จำนวน 1 สถานี (ร้อยละ 33) มีดัชนีชี้วัดคุณภาพน้ำที่เป็นปัญหา ดังนี้

- การปนเปื้อนของแบคทีเรียกลุ่มโคลิฟอร์มทั้งหมด (TCB) มีค่าสูงเกินมาตรฐาน บริเวณสะพานสองพี่น้อง (PC5.9) ต.สองพี่น้อง อ.แก่งกระจาน จ.เพชรบุรี โดยสาเหตุที่สำคัญเกิดจากการปนเปื้อนของแบคทีเรีย จากการระบายน้ำทิ้งของกิจกรรมโดยรอบที่ไม่ได้ผ่านการบำบัดที่ถูกวิธี หรือที่ผ่านการบำบัดแล้วแต่ยังไม่เป็นไปตามมาตรฐาน เช่น ชุมชน ฟาร์มปศุสัตว์ หรือสถานประกอบการต่าง ๆ

มีรายละเอียดคุณภาพน้ำที่สำคัญ แต่ละสถานีดังตารางที่ 1-1 และภาพที่ 1-1

ตารางที่ 1-1 ผลการติดตามตรวจสอบคุณภาพน้ำแม่น้ำเพชรบุรีตอนล่างและแม่น้ำเพชรบุรีตอนบน ปีงบประมาณ พ.ศ. 2569 (ครั้งที่ 4)

(4)สถานี	วันที่เก็บตัวอย่าง	ผลการตรวจวัดคุณภาพน้ำภาคสนาม						ผลการตรวจวัดคุณภาพน้ำทางห้องปฏิบัติการ (พารามิเตอร์พื้นฐาน)											ผลการตรวจวัดคุณภาพน้ำทางห้องปฏิบัติการ (โลหะหนัก)									(3)WQI	(2)ประเภทแหล่งน้ำ	ตัวชี้วัดที่ไม่ผ่านเกณฑ์มาตรฐาน
		W.Temp (°C)	pH	Turbidity (NTU)	Cond. (µs/cm)	Sal. (ppt)	DO (mg/l)	BOD (mg/l)	TCB (MPN/100 ml)	FCB (MPN/100 ml)	NH_3-N (mg/l)	TP (mg/l)	NO_3^- (mg/l)	NO_2^- (mg/l)	SS (mg/l)	TS (mg/l)	TDS (mg/l)	Hardness (mg/l as $CaCO_3$)	Cu (mg/l)	Cd (mg/l)	Ni (mg/l)	Cr^{6+} (mg/l)	Pb (mg/l)	Zn (mg/l)	Mn (mg/l)	Hg (mg/l)	As (mg/l)			
แม่น้ำเพชรบุรีตอนล่าง																													
PC01	20 ส.ค. 69	29.1	7.60	163.0	40,300	26.0	6.4	2.50	17,000	1,100	0.10	0.20	ไม่พบ	ไม่พบ	12	28830	28,818	4,825	<0.02	<0.005	<0.02	ไม่พบ	<0.02	<0.5	<0.1	<0.0005	0.01	60	4	BOD
PC02	20 ส.ค. 69	29.2	7.5	173.0	126.0	0.0	6.9	1.10	110,000	79,000	0.10	0.10	ไม่พบ	ไม่พบ	8	58	<100	32	-	-	-	-	-	-	-	-	-	56	4	TCB และ FCB
PC03	20 ส.ค. 69	28.9	7.6	131.0	104	0.0	7.1	1.00	9,200	2,300	ไม่พบ	ไม่พบ	ไม่พบ	ไม่พบ	5	55	<100	30	-	-	-	-	-	-	-	-	-	70	3	-
PC04	20 ส.ค. 69	28.8	7.4	141.0	99	0.0	6.8	1.10	7,000	1,300	ไม่พบ	ไม่พบ	ไม่พบ	ไม่พบ	6	56	<100	20	<0.02	<0.005	<0.02	-	<0.02	<0.5	<0.1	ไม่พบ	0.007	70	3	-
PC4.3	20 ส.ค. 69	28.0	7.5	137.0	98	0.0	6.9	0.90	49,000	23,000	ไม่พบ	ไม่พบ	ไม่พบ	ไม่พบ	<5	<105	<100	30	-	-	-	-	-	-	-	-	-	60	4	TCB และ FCB
PC4.9	20 ส.ค. 69	27.0	7.5	121.0	95	0.0	6.6	1.10	7,900	110	ไม่พบ	ไม่พบ	ไม่พบ	ไม่พบ	14	64	<100	20	-	-	-	-	-	-	-	-	-	75	3	-
PC05	19 ส.ค. 69	28.4	8.0	123.0	87	0.0	7.8	0.70	4,900	68	ไม่พบ	ไม่พบ	ไม่พบ	ไม่พบ	<5	<105	<100	ไม่พบ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	90	2	-
เทียบกับมาตรฐานคุณภาพน้ำ																													
(1)มาตรฐานคุณภาพน้ำประเภทที่ 3		ธ'	5.0-9.0	-	-	-	≥4.0	≤2.0	≤20,000	≤4,000	≤0.5	-	≤5.0	-	-	-	-	-	≤0.1	≤0.005*/ 0.05**	≤0.1	≤0.05	≤0.05	≤1	≤1	≤0.002	≤0.01	พอใช้		
แหล่งน้ำประเภทที่ 3 ได้แก่ แหล่งน้ำที่ได้รับน้ำทิ้งจากกิจกรรมบางประเภทและสามารถเป็นประโยชน์เพื่อ (1) การอุปโภคบริโภคโดยต้องผ่านการฆ่าเชื้อโดยปกติ และผ่านกระบวนการปรับปรุงคุณภาพน้ำทั่วไปก่อน (2) การเกษตร																													
แม่น้ำเพชรบุรีตอนบน																													
PC5.1	19 ส.ค. 69	27.5	7.8	171.0	77	0.0	7.6	0.80	4,900	<18	ไม่พบ	ไม่พบ	ไม่พบ	ไม่พบ	<5	<105	<100	20	-	-	-	-	-	-	-	-	-	89	2	-
PC5.9	19 ส.ค. 69	26.5	7.7	134.0	134	0.0	6.9	1.00	33,000	490	ไม่พบ	ไม่พบ	ไม่พบ	ไม่พบ	7	57	<100	ไม่พบ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	67	4	TCB
PC06	19 ส.ค. 69	26.1	7.8	158.0	70	0.0	6.2	0.70	330	<18	0.10	ไม่พบ	ไม่พบ	ไม่พบ	<5	<105	<100	14	-	-	-	-	-	-	-	-	-	89	2	-
เทียบกับมาตรฐานคุณภาพน้ำ																													
(1)มาตรฐานคุณภาพน้ำประเภทที่ 2		ธ'	5.0-9.0	-	-	-	≥6.0	≤1.5	≤5,000	≤1,000	≤0.5	-	≤5.0	-	-	-	-	-	≤0.1	≤0.005*/ 0.05**	≤0.1	≤0.05	≤0.05	≤1	≤1	≤0.002	≤0.01	พอใช้		
แหล่งน้ำประเภทที่ 2 ได้แก่ แหล่งน้ำที่ได้รับน้ำทิ้งจากกิจกรรมบางประเภทและสามารถเป็นประโยชน์เพื่อ (1) การอุปโภคบริโภคโดยต้องผ่านการฆ่าเชื้อโดยปกติ และผ่านกระบวนการปรับปรุงคุณภาพน้ำทั่วไปก่อน (2) การอนุรักษ์สัตว์น้ำ (3) การประมง (4) การว่ายน้ำและกีฬาทางน้ำ																													

ผลการตรวจวัด : ผลการติดตามตรวจสอบคุณภาพน้ำแม่น้ำเพชรบุรี ปีงบประมาณ พ.ศ. 2569 (ครั้งที่ 4) จำนวน 10 สถานี

- ประเมินคุณภาพน้ำตามดัชนีคุณภาพน้ำแหล่งน้ำผิวดิน (WQI) พบว่า (1)คุณภาพน้ำแม่น้ำเพชรบุรีตอนล่างอยู่ในเกณฑ์พอใช้ (ค่า WQI = 69) และแม่น้ำเพชรบุรีตอนบนอยู่ในเกณฑ์ดี (ค่า WQI = 82)
- ประเมินคุณภาพน้ำตามมาตรฐานคุณภาพน้ำในแหล่งน้ำผิวดิน พบว่า (2)ค่าเฉลี่ยคุณภาพน้ำแม่น้ำเพชรบุรีตอนล่างไม่อยู่ในเกณฑ์มาตรฐานแหล่งน้ำที่กำหนด (ประเภทที่ 3) และแม่น้ำเพชรบุรีตอนบนไม่อยู่ในเกณฑ์มาตรฐานแหล่งน้ำที่กำหนด (ประเภทที่ 2)

ภาพที่ 1-1 ผลการประเมินคุณภาพน้ำแม่น้ำเพชรบุรีตามดัชนีคุณภาพน้ำแหล่งน้ำผิวดิน (WQI) ปีงบประมาณ พ.ศ. 2569 (ครั้งที่ 4)

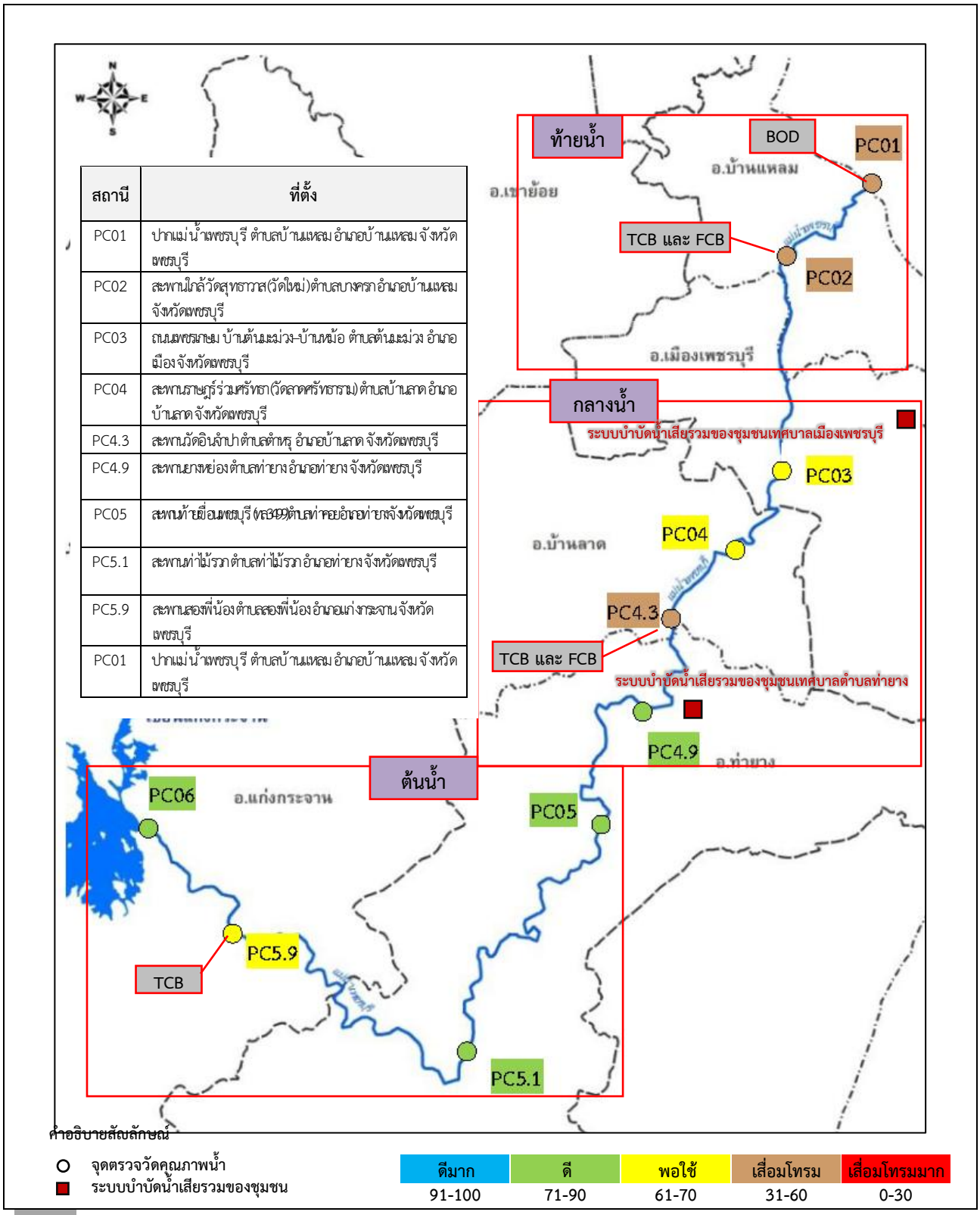

สถานี	ที่ตั้ง
PC01	ปากแม่น้ำเพชรบุรี ตำบลบ้านแหลม อำเภอบ้านแหลม จังหวัดเพชรบุรี
PC02	สะพานใกล้วัดสุทธาวาส(วัดใหม่)ตำบลบางครก อำเภอบ้านแหลม จังหวัดเพชรบุรี
PC03	ถนนเพชรเกษม บ้านต้นมะม่วง-บ้านหม้อ ตำบลต้นมะม่วง อำเภอเมืองจังหวัดเพชรบุรี
PC04	สะพานภาษฎร์ร่วมศรัทธา(วัดลาดศรัทธาราม) ตำบลบ้านลาด อำเภอบ้านลาด จังหวัดเพชรบุรี
PC4.3	สะพานวัดอินจำปา ตำบลสำมะโรง อำเภอบ้านลาด จังหวัดเพชรบุรี
PC4.9	สะพานยางหย่อง ตำบลท่ายาง อำเภอท่ายาง จังหวัดเพชรบุรี
PC05	สะพานท้ายเขื่อนเพชรบุรี (ทล.3499) ตำบลท่าแยก อำเภอท่ายาง จังหวัดเพชรบุรี
PC5.1	สะพานท่าไม้รวก ตำบลท่าไม้รวก อำเภอท่ายาง จังหวัดเพชรบุรี
PC5.9	สะพานสองพี่น้อง ตำบลสองพี่น้อง อำเภอแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี
PC01	ปากแม่น้ำเพชรบุรี ตำบลบ้านแหลม อำเภอบ้านแหลม จังหวัดเพชรบุรี

หมายเหตุ :

WQI หมายถึง ค่าดัชนีคุณภาพน้ำทั่วไป (Water Quality Index) ซึ่งนำค่าของดัชนีชี้วัดคุณภาพน้ำ 5 พารามิเตอร์ มาคิดคำนวณ ได้แก่ ปริมาณออกซิเจนที่ละลายในน้ำ (Dissolved Oxygen : DO) ความสกปรกในรูปสารอินทรีย์ (Biochemical Oxygen Demand : BOD) แบคทีเรียกลุ่มโคลิฟอร์มทั้งหมด (Total Coliform Bacteria : TCB) แบคทีเรียกลุ่มฟีคอลโคลิฟอร์ม (Fecal Coliform Bacteria : FCB) และแอมโมเนีย (Ammonia : NH_3-N) มีคะแนนอยู่ระหว่าง 0-100 โดยแบ่งเกณฑ์คุณภาพน้ำได้ดังนี้

ผลการเปรียบเทียบคุณภาพน้ำแม่น้ำเพชรบุรี

เมื่อพิจารณาจากการใช้เกณฑ์ดัชนีคุณภาพน้ำทั่วไป หรือ Water Quality Index (WQI) ของกรมควบคุมมลพิษ ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2569 (ครั้งที่ 4) เปรียบเทียบคุณภาพน้ำกับปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 (ครั้งที่ 4) แยกรายสถานี พบว่า ภาพรวมคุณภาพน้ำแม่น้ำเพชรบุรี มีคุณภาพดีขึ้น โดยมีรายละเอียดดังตารางที่ 1-2

ตารางที่ 1-2 ดัชนีคุณภาพน้ำทั่วไป หรือ Water Quality Index (WQI) แม่น้ำเพชรบุรี ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2569 (ครั้งที่ 4) เปรียบเทียบคุณภาพน้ำกับปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 (ครั้งที่ 4)

สถานี	ที่ตั้ง	[3]ค่า WQI		คุณภาพน้ำ
		4/68	4/69	
PC01	ปากแม่น้ำเพชรบุรี ตำบลบ้านแหลม อำเภอบ้านแหลม จังหวัดเพชรบุรี	51	60	ดีขึ้น
PC02	สะพานใกล้วัดสุทธาวาส (วัดใหม่) ตำบลบางครก อำเภอบ้านแหลม จังหวัดเพชรบุรี	60	56	แย่ลง
PC03	ถนนเพชรเกษม บ้านต้นมะม่วง-บ้านหม้อ ตำบลต้นมะม่วง อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี	69	70	ดีขึ้น
PC04	สะพานราษฎร์ร่วมศรัทธา (วัดลาดศรัทธาราม) ตำบลบ้านลาด อำเภอบ้านลาด จังหวัดเพชรบุรี	63	70	ดีขึ้น
PC4.3	สะพานวัดอินจำปา ตำบลตำหรุ อำเภอบ้านลาด จังหวัดเพชรบุรี	61	60	แย่ลง
PC4.9	สะพานยางหย่อง ตำบลท่ายาง อำเภอท่ายาง จังหวัดเพชรบุรี	56	75	ดีขึ้น
PC05	สะพานท้ายเขื่อนเพชรบุรี (ทล3499) ตำบลท่าคอย อำเภอท่ายาง จังหวัดเพชรบุรี	77	90	ดีขึ้น
PC5.1	สะพานท่าไม้รวก ตำบลท่าไม้รวก อำเภอท่ายาง จังหวัดเพชรบุรี	75	89	ดีขึ้น
PC5.9	สะพานสองพี่น้อง ตำบลสองพี่น้อง อำเภอแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี	90	67	แย่ลง
PC06	ท้ายเขื่อนแก่งกระจาน หมู่ 1 ตำบลแก่งกระจาน อำเภอแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี	91	89	แย่ลง

หมายเหตุ : สถานี PC02 และ PC4.3 ดำเนินการตรวจวัดในปีงบประมาณ พ.ศ.2568

2) แม่น้ำปราณบุรี

แม่น้ำปราณบุรี กำหนดเป็นแหล่งน้ำประเภทที่ 2 แหล่งน้ำเพื่อการอนุรักษ์สัตว์น้ำ การประมง การว่ายน้ำและกีฬาทางน้ำ ดำเนินการตรวจวัดคุณภาพน้ำตั้งแต่บริเวณปากแม่น้ำปราณบุรี หมู่ที่ 2 บ้านปากน้ำปราณ อำเภอปราณบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ กิโลเมตรที่ 0 จนถึงแม่น้ำปราณบุรี บริเวณท้ายเขื่อน ปราณบุรี หมู่ที่ 8 บ้านวังวน ชลประทาน ตำบลหนองนาแต้ม อำเภอปราณบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ กิโลเมตรที่ 158 จำนวน 5 สถานี

<u>ผลการติดตามตรวจสอบคุณภาพน้ำ</u>

จากผลการติดตามตรวจสอบคุณภาพน้ำแม่น้ำปราณบุรี ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2569 (ครั้งที่ 4) จำนวน 5 สถานี เมื่อวันที่ 18 สิงหาคม 2569 ประเมินคุณภาพน้ำตามมาตรฐานคุณภาพน้ำในแหล่งน้ำผิวดิน พบว่า คุณภาพน้ำแม่น้ำปราณบุรีอยู่ในเกณฑ์มาตรฐานแหล่งน้ำที่กำหนด โดยจัดอยู่ในประเภทที่ 2 จำนวน 1 สถานี (ร้อยละ 60) จัดอยู่ในประเภทที่ 3 จำนวน 1 สถานี (ร้อยละ 20) และจัดอยู่ในประเภทที่ 4 จำนวน 1 สถานี (ร้อยละ 20) มีดัชนีชี้วัดคุณภาพน้ำที่เป็นปัญหา ดังนี้

- การปนเปื้อนของแบคทีเรียกลุ่มโคลิฟอร์มทั้งหมด (TCB) มีค่าสูงเกินมาตรฐาน บริเวณท้ายเขื่อนปราณบุรี (PB05) อ.ปราณบุรี จ.ประจวบคีรีขันธ์ โดยสาเหตุที่สำคัญเกิดจากการปนเปื้อนของแบคทีเรีย จากการระบายน้ำทิ้งของกิจกรรมโดยรอบที่ไม่ได้ผ่านการบำบัดที่ถูกวิธีหรือที่ผ่านการบำบัดแล้วแต่ยังไม่เป็นไปตามมาตรฐาน เช่น ชุมชน ฟาร์มปศุสัตว์ หรือสถานประกอบการต่าง ๆ

- ปริมาณความสกปรกในรูปสารอินทรีย์ (BOD) มีค่าสูงเกินมาตรฐาน บริเวณสะพานถนนเพชรเกษม (PB03) ต.เขาน้อย อ.ปราณบุรี จ.ประจวบคีรีขันธ์ พบปริมาณความสกปรกในรูปสารอินทรีย์ (BOD) มีค่าสูงเกินมาตรฐาน โดยสาเหตุที่สำคัญเกิดจากการปนเปื้อนของสารอินทรีย์หรือสิ่งปฏิกูลจากการระบายน้ำทิ้งของกิจกรรมโดยรอบที่ไม่ได้ผ่านการบำบัดที่ถูกวิธี หรือ ที่ผ่านการบำบัดแล้วแต่ยังไม่เป็นไปตามมาตรฐาน เช่น ชุมชน หรือกิจกรรมอื่น ๆ โดยแหล่งน้ำที่ค่าความสกปรกในรูปสารอินทรีย์ (BOD) มาก ย่อมแสดงว่ามีความสกปรกมาก เนื่องจากจุลินทรีย์ต้องใช้ออกซิเจนในน้ำจำนวนมากในการย่อยสลายสารอินทรีย์หรือสิ่งปฏิกูล ส่งผลให้ออกซิเจนที่ละลายในน้ำ (DO) ลดลง และอาจเกิดความเน่าเสียได้ มีรายละเอียดคุณภาพน้ำที่สำคัญ แต่ละสถานีดังตารางที่ 2-1 และภาพที่ 2-1

ตารางที่ 2-1 ผลการติดตามตรวจสอบคุณภาพน้ำแม่น้ำปราณบุรี ปีงบประมาณ พ.ศ. 2569 (ครั้งที่ 4)

[4]สถานี	วันที่เก็บตัวอย่าง	ผลการตรวจวัดคุณภาพน้ำภาคสนาม						ผลการตรวจวัดคุณภาพน้ำทางห้องปฏิบัติการ (พารามิเตอร์พื้นฐาน)											ผลการตรวจวัดคุณภาพน้ำทางห้องปฏิบัติการ (โลหะหนัก)									[3]WQI	[2]ประเภทแหล่งน้ำ	ตัวชี้วัดที่ไม่ผ่านเกณฑ์มาตรฐาน
		W.Temp (°C)	pH	Turbidity (NTU)	Cond. (µs/cm)	Sal. (ppt)	DO (mg/l)	BOD (mg/l)	TCB (MPN/100 ml)	FCB (MPN/100 ml)	NH_3-N (mg/l)	TP (mg/l)	NO_3^- (mg/l)	NO_2^- (mg/l)	SS (mg/l)	TS (mg/l)	TDS (mg/l)	Hardness (mg/l as $CaCO_3$)	Cu (mg/l)	Cd (mg/l)	Ni (mg/l)	Cr^{6+} (mg/l)	Pb (mg/l)	Zn (mg/l)	Mn (mg/l)	Hg (mg/l)	As (mg/l)			
PB01	18 ส.ค. 69	30.0	7.9	149.0	47,700	31.3	6.2	1.10	230	78	0.10	0.10	ไม่พบ	ไม่พบ	14	35,414	35,400	6,000	<0.02	<0.005	<0.02	ไม่พบ	<0.02	<0.5	<0.1	<0.0005	0.01	87	2	-
PB02	18 ส.ค. 69	30.4	7.7	120.0	2,360	1.2	6.1	1.10	3,300	45	0.20	0.30	ไม่พบ	ไม่พบ	6	1,353	1,347	320	-	-	-	-	-	-	-	-	-	81	2	-
PB03	18 ส.ค. 69	30.5	8.0	143.0	708	0.3	6.9	2.50	4,900	230	0.30	0.20	0.1	ไม่พบ	10	420	410	178	-	-	-	-	-	-	-	-	-	59	4	BOD
PB04	18 ส.ค. 69	30.4	8.1	179.0	404	0.1	6.7	1.30	2,200	110	0.10	0.10	0.1	ไม่พบ	7	234	227	74	<0.02	<0.005	<0.02	-	<0.02	<0.5	0.1	ไม่พบ	0.007	85	2	-
PB05	18 ส.ค. 69	29.3	7.6	116.0	477	0.2	7.1	1.00	7,900	220	0.10	ไม่พบ	ไม่พบ	ไม่พบ	6	212	206	104	-	-	-	-	-	-	-	-	-	73	3	TCB
เทียบกับมาตรฐานคุณภาพน้ำ																														
[1]มาตรฐานคุณภาพน้ำประเภทที่ 2		ธ'	5.0-9.0	-	-	-	≥6.0	≤1.5	≤5,000	≤1,000	≤0.5	-	≤5.0	-	-	-	-	-	≤0.1	≤0.005*/ 0.05**	≤0.1	≤0.05	≤0.05	≤1	≤1	≤0.002	≤0.01	พอใช้		

แหล่งน้ำประเภทที่ 2 ได้แก่ แหล่งน้ำที่ได้รับน้ำทิ้งจากกิจกรรมบางประเภทและสามารถเป็นประโยชน์เพื่อ (1) การอุปโภคบริโภคโดยต้องผ่านการฆ่าเชื้อโดยปกติ และผ่านกระบวนการปรับปรุงคุณภาพน้ำทั่วไปก่อน (2) การอนุรักษ์สัตว์น้ำ (3) การประมง (4) การว่ายน้ำและกีฬาทางน้ำ

ผลการตรวจวัด : ผลการติดตามตรวจสอบคุณภาพน้ำแม่น้ำปราณบุรี ปีงบประมาณ พ.ศ. 2569 (ครั้งที่ 4) จำนวน 5 สถานี

- ประเมินคุณภาพน้ำตามดัชนีคุณภาพน้ำแหล่งน้ำผิวดิน (WQI) พบว่า [1]คุณภาพน้ำแม่น้ำปราณบุรีอยู่ในเกณฑ์พอใช้ (ค่า WQI = 77)
- ประเมินคุณภาพน้ำตามมาตรฐานคุณภาพน้ำในแหล่งน้ำผิวดิน พบว่า [2]ค่าเฉลี่ยคุณภาพน้ำแม่น้ำปราณบุรีอยู่ในเกณฑ์มาตรฐานแหล่งน้ำที่กำหนด (ประเภทที่ 2)

ภาพที่ 2-1 ผลการประเมินคุณภาพน้ำแม่น้ำปราณบุรีตามดัชนีคุณภาพน้ำแหล่งน้ำผิวดิน (WQI) ปีงบประมาณ พ.ศ. 2569 (ครั้งที่ 4)

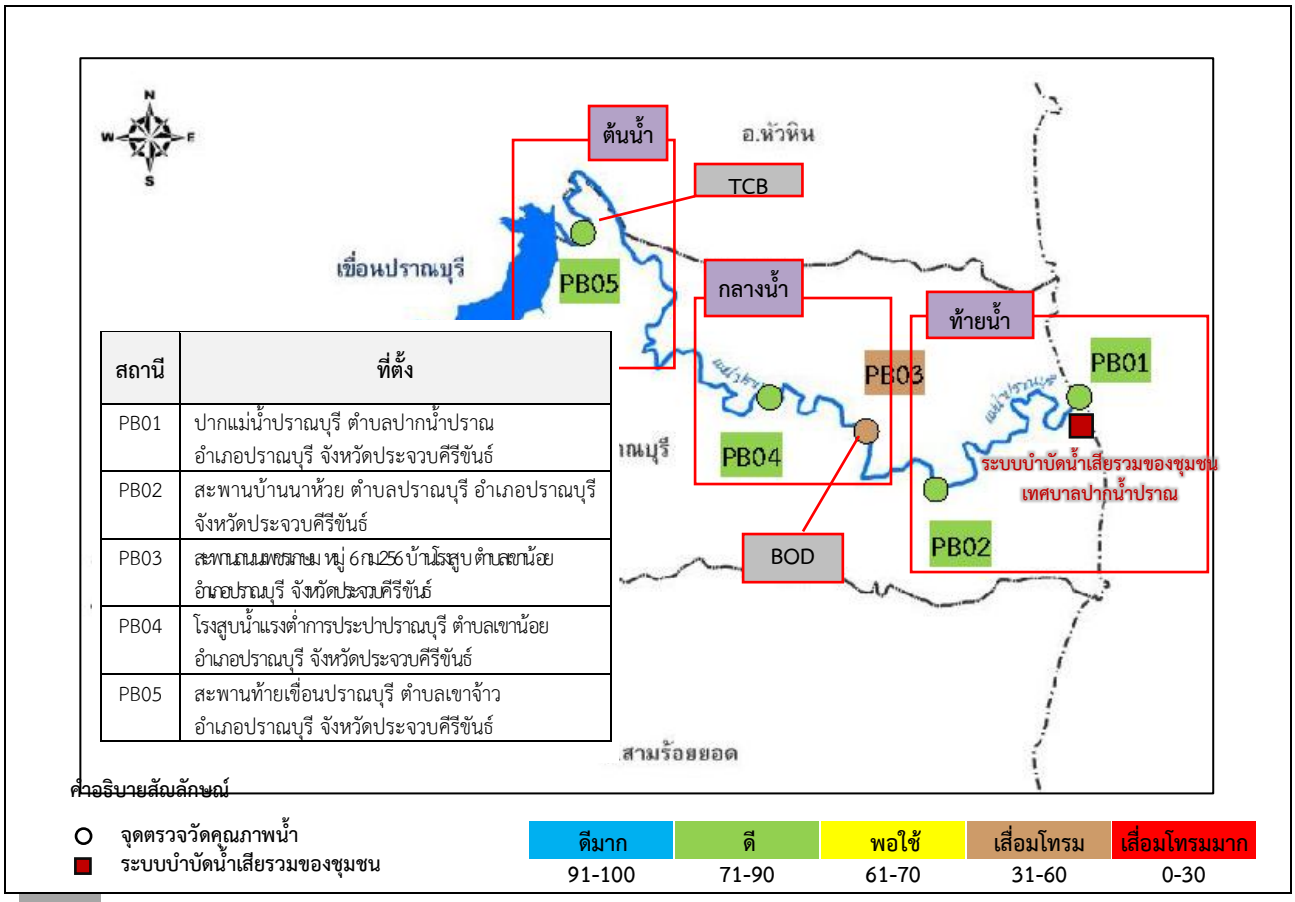

สถานี	ที่ตั้ง
PB01	ปากแม่น้ำปราณบุรี ตำบลปากน้ำปราณ อำเภอปราณบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์
PB02	สะพานบ้านนาห้วย ตำบลปราณบุรี อำเภอปราณบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์
PB03	สะพานเทพรักษา หมู่ 6 ต.256 บ้านโรงสูบ ตำบลเขาน้อย อำเภอปราณบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์
PB04	โรงสูบน้ำแรงต่ำการประปาปราณบุรี ตำบลเขาน้อย อำเภอปราณบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์
PB05	สะพานท้ายเขื่อนปราณบุรี ตำบลเขาจ้าว อำเภอปราณบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

หมายเหตุ :

WQI หมายถึง ค่าดัชนีคุณภาพน้ำทั่วไป (Water Quality Index) ซึ่งนำค่าของดัชนีชี้วัดคุณภาพน้ำ 5 พารามิเตอร์ มาคิดคำนวณ ได้แก่ ปริมาณออกซิเจนที่ละลายในน้ำ (Dissolved Oxygen : DO) ความสกปรกในรูปสารอินทรีย์ (Biochemical Oxygen Demand : BOD) แบคทีเรียกลุ่มโคลิฟอร์มทั้งหมด (Total Coliform Bacteria : TCB) แบคทีเรียกลุ่มฟีคอลโคลิฟอร์ม (Fecal Coliform Bacteria : FCB) และแอมโมเนีย (Ammonia : NH_3-N) มีคะแนนอยู่ระหว่าง 0-100 โดยแบ่งเกณฑ์คุณภาพน้ำได้ดังนี้

ผลการเปรียบเทียบคุณภาพน้ำแม่น้ำปราณบุรี

เมื่อพิจารณาจากการใช้เกณฑ์ดัชนีคุณภาพน้ำทั่วไป หรือ Water Quality Index (WQI) ของกรมควบคุมมลพิษ ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2569 (ครั้งที่ 4) เปรียบเทียบคุณภาพน้ำกับปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 (ครั้งที่ 4) แยกรายสถานี พบว่า ภาพรวมคุณภาพน้ำแม่น้ำปราณบุรี มีคุณภาพดีขึ้น โดยมีรายละเอียดดังตารางที่ 2-2

ตารางที่ 2-2 ดัชนีคุณภาพน้ำทั่วไป หรือ Water Quality Index (WQI) แม่น้ำปราณบุรี ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2569 (ครั้งที่ 4) เปรียบเทียบคุณภาพน้ำกับปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 (ครั้งที่ 4)

สถานี	ที่ตั้ง	[3]ค่า WQI		คุณภาพน้ำ
		4/68	4/69	
PB01	ปากแม่น้ำปราณบุรี ตำบลปากน้ำปราณ อำเภอปราณบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์	66	87	ดีขึ้น
PB02	สะพานบ้านนาห้วย ตำบลปราณบุรี อำเภอปราณบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์	60	81	ดีขึ้น

สถานี	ที่ตั้ง	[3]ค่า WQI		คุณภาพน้ำ
		4/68	4/69	
PB03	สะพานถนนเพชรเกษม หมู่ 6 กม.256 บ้านโรงสูบ ตำบลเขาน้อย อำเภอปราณบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์	60	59	แย่ลง
PB04	โรงสูบน้ำแรงต่ำการประปาปราณบุรี ตำบลเขาน้อย อำเภอปราณบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์	87	85	แย่ลง
PB05	สะพานท้ายเขื่อนปราณบุรี ตำบลเขาจ้าว อำเภอปราณบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์	68	73	ดีขึ้น

3) แม่น้ำกุยบุรี

แม่น้ำกุยบุรี กำหนดเป็นแหล่งน้ำผิวดินประเภทที่ 3 แหล่งน้ำเพื่อการเกษตร ดำเนินการติดตามตรวจสอบคุณภาพน้ำตั้งแต่บริเวณปากแม่น้ำกุยบุรี หมู่ที่ 1 หมู่บ้านปากคลองเกลียว ตำบลบ่อนอก อำเภอเมืองประจวบคีรีขันธ์ จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ กิโลเมตรที่ 0 จนถึงบริเวณสะพานท้ายอ่างเก็บน้ำยางชุม ตำบลหาดขาม อำเภอกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ กิโลเมตรที่ 36 จำนวน 3 สถานี

<u>ผลการติดตามตรวจสอบคุณภาพน้ำ</u>

จากผลการติดตามตรวจสอบคุณภาพน้ำแม่น้ำกุยบุรี ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2569 (ครั้งที่ 4) จำนวน 3 สถานี เมื่อวันที่ 17 สิงหาคม 2569 ประเมินคุณภาพน้ำตามมาตรฐานคุณภาพน้ำในแหล่งน้ำผิวดิน พบว่า ค่าเฉลี่ยคุณภาพน้ำแม่น้ำกุยบุรีอยู่ในเกณฑ์มาตรฐานแหล่งน้ำที่กำหนด โดยจัดอยู่ในประเภทที่ 3 จำนวน 1 สถานี (ร้อยละ 33) และจัดอยู่ในประเภทที่ 4 จำนวน 2 สถานี (ร้อยละ 67) มีดัชนีชี้วัดคุณภาพน้ำที่เป็นปัญหา ดังนี้

- ปริมาณความสกปรกในรูปสารอินทรีย์ (BOD) มีค่าสูงเกินมาตรฐาน บริเวณปากแม่น้ำกุยบุรี (KB01) บ้านปากคลองเกลียว ต.บ่อนอก อ.กุยบุรี จ.ประจวบคีรีขันธ์ โดยสาเหตุที่สำคัญเกิดจากการปนเปื้อนของสารอินทรีย์หรือสิ่งปฏิกูลจากการระบายน้ำทิ้งของกิจกรรมโดยรอบที่ไม่ได้ผ่านการบำบัดที่ถูกวิธี หรือที่ผ่านการบำบัดแล้วแต่ยังไม่เป็นไปตามมาตรฐาน เช่น ชุมชน หรือกิจกรรมอื่น ๆ โดยแหล่งน้ำที่ค่าความสกปรกในรูปสารอินทรีย์ (BOD) มาก ย่อมแสดงว่ามีความสกปรกมาก เนื่องจากจุลินทรีย์ต้องใช้ออกซิเจนในน้ำจำนวนมากในการย่อยสลายสารอินทรีย์หรือสิ่งปฏิกูล ส่งผลให้ออกซิเจนที่ละลายในน้ำ (DO)ลดลง และอาจเกิดความเน่าเสียได้

- การปนเปื้อนของแบคทีเรียกลุ่มโคลิฟอร์มทั้งหมด (TCB) มีค่าสูงเกินมาตรฐาน บริเวณสะพานท้ายอ่างเก็บน้ำยางชุม ต.หาดขาม อ.กุยบุรี จ.ประจวบคีรีขันธ์ โดยสาเหตุที่สำคัญเกิดจากการปนเปื้อนของแบคทีเรีย จากการระบายน้ำทิ้งของกิจกรรมโดยรอบที่ไม่ได้ผ่านการบำบัดที่ถูกวิธีหรือที่ผ่านการบำบัดแล้วแต่ยังไม่เป็นไปตามมาตรฐาน เช่น ชุมชน ฟาร์มปศุสัตว์ หรือสถานประกอบการต่าง ๆมีรายละเอียดคุณภาพน้ำที่สำคัญแต่ละสถานีดังตารางที่ 3-1 และภาพที่ 3-1

ตารางที่ 3-1 ผลการติดตามตรวจสอบคุณภาพน้ำแม่น้ำกุยบุรี ปีงบประมาณ พ.ศ. 2569 (ครั้งที่ 4)

[4]สถานี	วันที่เก็บตัวอย่าง	ผลการตรวจวัดคุณภาพน้ำภาคสนาม						ผลการตรวจวัดคุณภาพน้ำทางห้องปฏิบัติการ (พารามิเตอร์พื้นฐาน)											ผลการตรวจวัดคุณภาพน้ำทางห้องปฏิบัติการ (โลหะหนัก)									[3]WQI	[2]ประเภทแหล่งน้ำ	ตัวชี้วัดที่ไม่ผ่านเกณฑ์มาตรฐาน
		W.Temp (°C)	pH	Turbidity (NTU)	Cond. (µs/cm)	Sal. (ppt)	DO (mg/l)	BOD (mg/l)	TCB (MPN/100 ml)	FCB (MPN/100 ml)	NH_3-N (mg/l)	TP (mg/l)	NO_3^- (mg/l)	NO_2^- (mg/l)	SS (mg/l)	TS (mg/l)	TDS (mg/l)	Hardness (mg/l as $CaCO_3$)	Cu (mg/l)	Cd (mg/l)	Ni (mg/l)	Cr^{6+} (mg/l)	Pb (mg/l)	Zn (mg/l)	Mn (mg/l)	Hg (mg/l)	As (mg/l)			
KB01	17 ส.ค. 69	30.3	7.9	452.0	44,200	28.7	6.0	2.60	78	20	0.40	0.40	ไม่พบ	ไม่พบ	198	32,498	32,300	5,400	<0.02	<0.005	<0.02	ไม่พบ	<0.02	<0.5	0.6	0.0005	0.01	62	4	BOD
KB02	17 ส.ค. 69	29.9	7.9	128.0	1,052	0.4	7.0	1.90	4,600	40	0.10	ไม่พบ	ไม่พบ	ไม่พบ	<5	466	464	226	<0.02	<0.005	<0.02	-	<0.02	<0.5	0.1	ไม่พบ	0.007	71	3	-
KB03	17 ส.ค. 69	28.9	7.9	131.0	523	0.2	6.8	0.80	23,000	2,300	0.10	ไม่พบ	ไม่พบ	ไม่พบ	<5	288	286	176	-	-	-	-	-	-	-	-	-	61	4	TCB
เทียบกับมาตรฐานคุณภาพน้ำ																														
[1]มาตรฐานคุณภาพน้ำประเภทที่ 3		ธ'	5.0-9.0	-	-	-	≥4.0	≤2.0	≤20,000	≤4,000	≤0.5	-	≤5.0	-	-	-	-	-	≤0.1	≤0.005*/ 0.05**	≤0.1	≤0.05	≤0.05	≤1	≤1	≤0.002	≤0.01	พอใช้		

แหล่งน้ำประเภทที่ 3 ได้แก่ แหล่งน้ำที่ได้รับน้ำทิ้งจากกิจกรรมบางประเภทและสามารถเป็นประโยชน์เพื่อ (1) การอุปโภคบริโภคโดยต้องผ่านการฆ่าเชื้อโดยปกติ และผ่านกระบวนการปรับปรุงคุณภาพน้ำทั่วไปก่อน (2) การเกษตร

ผลการตรวจวัด : ผลการติดตามตรวจสอบคุณภาพน้ำแม่น้ำกุยบุรี ปีงบประมาณ พ.ศ. 2569 (ครั้งที่ 4) จำนวน 3 สถานี

- ประเมินคุณภาพน้ำตามดัชนีคุณภาพน้ำแหล่งน้ำผิวดิน (WQI) พบว่า [3]คุณภาพน้ำแม่น้ำกุยบุรี อยู่ในเกณฑ์พอใช้ (ค่า WQI = 65)
- ประเมินคุณภาพน้ำตามมาตรฐานคุณภาพน้ำในแหล่งน้ำผิวดิน พบว่า [2]ค่าเฉลี่ยคุณภาพน้ำแม่น้ำกุยบุรีอยู่ในเกณฑ์มาตรฐานแหล่งน้ำที่กำหนด (ประเภทที่ 3)

ภาพที่ 3-1 ผลการประเมินคุณภาพน้ำแม่น้ำกุยบุรีตามดัชนีคุณภาพน้ำแหล่งน้ำผิวดิน (WQI) ปีงบประมาณ พ.ศ. 2569 (ครั้งที่ 4)

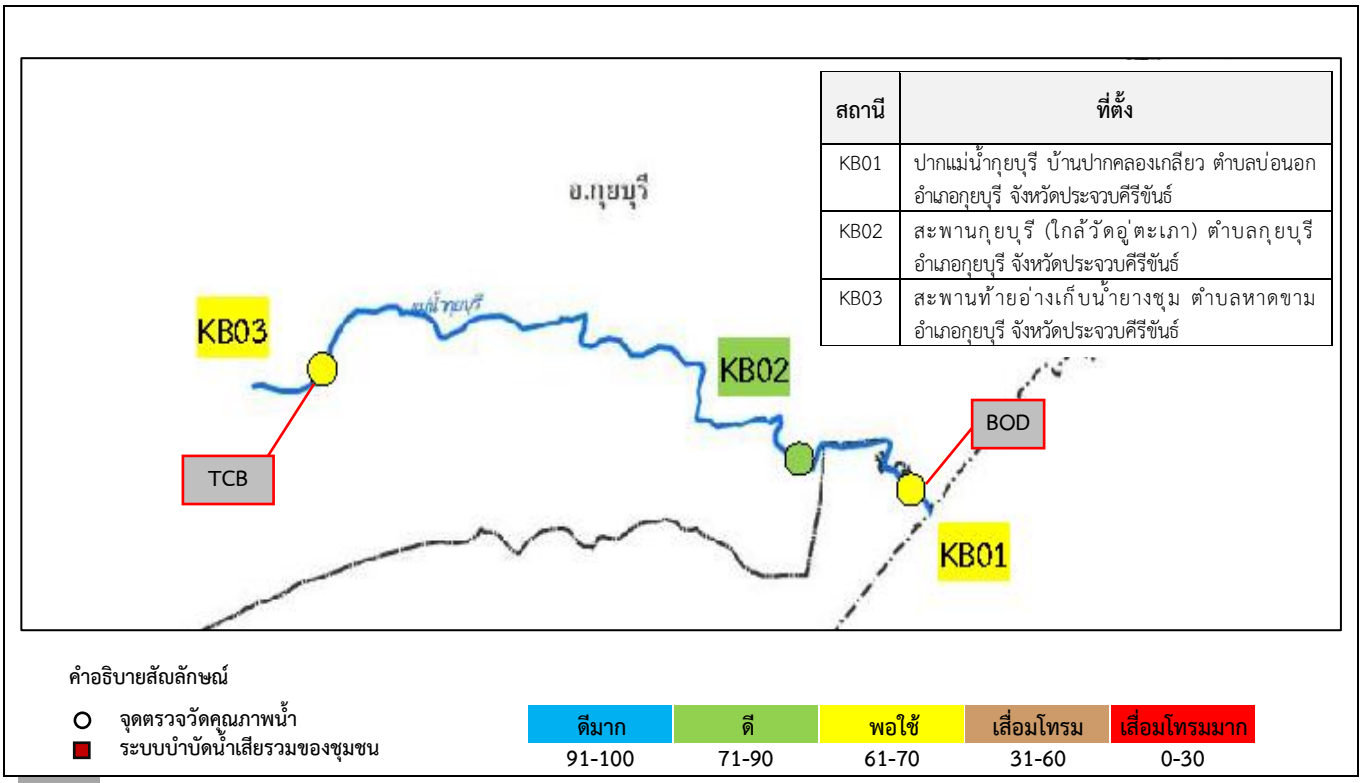

หมายเหตุ :

WQI หมายถึง ค่าดัชนีคุณภาพน้ำทั่วไป (Water Quality Index) ซึ่งนำค่าของดัชนีชี้วัดคุณภาพน้ำ 5 พารามิเตอร์ มาคิดคำนวณ ได้แก่ ปริมาณออกซิเจนที่ละลายในน้ำ (Dissolved Oxygen : DO) ความสกปรกในรูปสารอินทรีย์ (Biochemical Oxygen Demand : BOD) แบคทีเรียกลุ่มโคลิฟอร์มทั้งหมด (Total Coliform Bacteria : TCB) แบคทีเรียกลุ่มฟีคอลโคลิฟอร์ม (Fecal Coliform Bacteria : FCB) และแอมโมเนีย (Ammonia : NH_3-N) มีคะแนนอยู่ระหว่าง 0-100 โดยแบ่งเกณฑ์คุณภาพน้ำได้ดังนี้

ผลการเปรียบเทียบคุณภาพน้ำแม่น้ำกุยบุรี

เมื่อพิจารณาจากการใช้เกณฑ์ดัชนีคุณภาพน้ำทั่วไป หรือ Water Quality Index (WQI) ของกรมควบคุมมลพิษ เปรียบเทียบกับคุณภาพน้ำ ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2569 (ครั้งที่ 4) เปรียบเทียบคุณภาพน้ำกับปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 (ครั้งที่ 4) แยกรายสถานี พบว่า ภาพรวมคุณภาพน้ำแม่น้ำกุยบุรี มีคุณภาพดีขึ้น โดยมีรายละเอียดดังตารางที่ 3-2

ตารางที่ 3-2 ดัชนีคุณภาพน้ำทั่วไป หรือ Water Quality Index (WQI) ของแม่น้ำกุยบุรี ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2569 (ครั้งที่ 4) เปรียบเทียบคุณภาพน้ำกับปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 (ครั้งที่ 4)

สถานี	ที่ตั้ง	[3]ค่า WQI		คุณภาพน้ำ
		4/68	4/69	
KB01	ปากแม่น้ำกุยบุรี บ้านปากคลองเกลียว ตำบลบ่อนอก อำเภอกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์	60	62	ดีขึ้น
KB02	สะพานกุยบุรี (ใกล้วัดอู่ตะเภา) ตำบลกุยบุรี อำเภอกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์	70	71	ดีขึ้น
KB03	สะพานท้ายอ่างเก็บน้ำยางชุม ตำบลหาดขาม อำเภอกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์	58	61	ดีขึ้น

หมายเหตุ : สถานี KB03 ดำเนินการตรวจวัดในปีงบประมาณ พ.ศ.2568

4) สรุปผลการติดตามตรวจสอบคุณภาพน้ำแหล่งน้ำผิวดิน ลุ่มน้ำเพชรบุรี-ประจวบคีรีขันธ์

จากผลการติดตามตรวจสอบคุณภาพน้ำลุ่มน้ำเพชรบุรี-ประจวบคีรีขันธ์ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2569 (ครั้งที่ 4) ประเมินคุณภาพน้ำตามมาตรฐานคุณภาพน้ำในแหล่งน้ำผิวดิน พบว่า แม่น้ำปราณบุรี และแม่น้ำกุยบุรี มีค่าเฉลี่ยคุณภาพน้ำอยู่ในเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนด ส่วนแม่น้ำเพชรบุรีมีค่าเฉลี่ยคุณภาพน้ำไม่อยู่ในเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนด พบมีดัชนีชี้วัดคุณภาพน้ำที่เป็นปัญหา บริเวณปากแม่น้ำเพชรบุรี ในพื้นที่อำเภอบ้านแหลม จังหวัดเพชรบุรี พบปริมาณความสกปรกในรูปสารอินทรีย์ (BOD) การปนเปื้อนของแบคทีเรียกลุ่มโคลิฟอร์มทั้งหมด (TCB) และการปนเปื้อนของแบคทีเรียกลุ่มฟีคอลโคลิฟอร์ม (FCB) มีค่าสูงเกินมาตรฐาน แม่น้ำปราณบุรี พบปริมาณความสกปรกในรูปสารอินทรีย์ (BOD) มีค่าสูงเกินมาตรฐาน บริเวณที่ไหลเขตชุมชน และแม่น้ำกุยบุรี บริเวณท้ายน้ำ พบปริมาณความสกปรกในรูปสารอินทรีย์ (BOD) มีค่าสูงเกินมาตรฐาน ซึ่งน่าจะมีสาเหตุมาจากกิจกรรมหลายประเภท เช่น การระบายน้ำทิ้งจากแหล่งชุมชน ฟาร์มปศุสัตว์ พื้นที่การเกษตร หรือ แหล่งอื่น ๆ ที่ไม่ได้ผ่านกระบวนการบำบัดที่ถูกวิธี หรือที่ผ่านการบำบัดแล้วแต่ยังไม่เป็นไปตามมาตรฐาน ลงสู่แหล่งน้ำ เมื่อพิจารณาในภาพรวม โดยใช้เกณฑ์การประเมินค่าดัชนีคุณภาพน้ำแหล่งน้ำผิวดิน (Water Quality Index : WQI) พอว่าแม่น้ำเพชรบุรีตอนล่าง และแม่น้ำกุยบุรี มีคุณภาพน้ำผิวดินอยู่ในระดับพอใช้ ส่วนแม่น้ำเพชรบุรีตอนบน และแม่น้ำปราณบุรี มีคุณภาพน้ำผิวดินอยู่ในระดับดี โดยมีรายละเอียดดังตารางที่ 4-1

ตารางที่ 4-1 สรุปผลการติดตามตรวจสอบคุณภาพน้ำแหล่งน้ำผิวดิน ลุ่มน้ำเพชรบุรี-ประจวบคีรีขันธ์ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2569 (ครั้งที่ 4)

ลำดับที่	ชื่อแหล่งน้ำ	ประเมินคุณภาพน้ำตามมาตรฐานคุณภาพน้ำในแหล่งน้ำผิวดิน	ประเมินคุณภาพน้ำตามดัชนีคุณภาพน้ำทั่วไป (WQI)	ระดับคุณภาพแหล่งน้ำ
1	แม่น้ำเพชรบุรีตอนล่าง	คุณภาพน้ำไม่อยู่ในเกณฑ์มาตรฐาน	69	พอใช้
2	แม่น้ำเพชรบุรีตอนบน	คุณภาพน้ำไม่อยู่ในเกณฑ์มาตรฐาน	82	ดี
3	แม่น้ำปราณบุรี	คุณภาพน้ำอยู่ในเกณฑ์มาตรฐาน	77	ดี
4	แม่น้ำกุยบุรี	คุณภาพน้ำอยู่ในเกณฑ์มาตรฐาน	65	พอใช้

5) แนวทางการแก้ไขปัญหา

(1) ลด หรือควบคุมการระบายน้ำทิ้งจากแหล่งชุมชน โรงงานอุตสาหกรรม ฟาร์มปศุสัตว์ หรือพื้นที่การเกษตร ที่ไม่ได้ผ่านการบำบัดที่ถูกวิธี หรือที่ผ่านการบำบัดแล้วแต่ยังไม่เป็นไปตามมาตรฐาน ลงสู่แหล่งน้ำ

(2) สนับสนุน กระตุ้น เร่งรัดให้ชุมชนที่ตั้งอยู่ริมแม่น้ำ โดยเฉพาะชุมชนขนาดใหญ่มีนโยบาย แผนงานที่ชัดเจนในการจัดการน้ำเสียชุมชนอย่างเป็นรูปธรรม โดยไม่จำเป็นต้องรองบประมาณในการก่อสร้างระบบบำบัดน้ำเสียรวมทั้งชุมชน ระบบบำบัดน้ำเสียเบื้องต้นจากครัวเรือน (Onsite Treatment) หรือ ระบบบำบัดน้ำเสียชุมชนแบบแยกศูนย์ (Decentralize Treatment Plant) ก็อาจเป็นทางออกที่ดีในระยะสั้นได้ เนื่องจากจำนวนประชากรที่เพิ่มมากขึ้น น้ำเสียจากกิจกรรมในชุมชนมีมากขึ้น ภาระในการรองรับน้ำเสียของแหล่งน้ำมากขึ้นจนไม่อาจรอเวลาได้อีกแล้ว ทั้งนี้หน่วยงานส่วนกลางที่เกี่ยวข้องจะต้องมีการสนับสนุนในทุก ๆ ด้านอย่างจริงจังและต่อเนื่อง

(3) ติดตาม ควบคุมกำกับให้ท้องถิ่นที่ไม่มีระบบบำบัดน้ำเสียรวมและเป็นพื้นที่ที่ตรวจพบการปนเปื้อนของแบคทีเรียกลุ่มฟีคอลโคลิฟอร์ม (FCB) ซึ่งเป็นแบคทีเรียที่อยู่ในอุจจาระของสัตว์เลือดอุ่น และเป็นสาเหตุของโรคระบบทางเดินอาหาร ตรวจสอบสาเหตุและหาแนวทางป้องกัน แก้ไขปัญหา

(4) ใช้มาตรการทางกฎหมายที่เข้มงวด โดยให้ผู้ประกอบการปฏิบัติตามกฎกระทรวง กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการและแบบการจัดเก็บสถิติ ข้อมูล การจัดทำบันทึกรายละเอียดและรายงานสรุปผลการทำงานของระบบบำบัดน้ำเสีย ที่ออกตามความในมาตรา 80 แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 ในการลงโทษทั้งทางสังคมและกฎหมายกับผู้ประกอบการที่ละเลยไม่เอาใจใส่ เพื่อกระตุ้นให้มีการปฏิบัติตามกฎหมายอย่างเคร่งครัด

(5) สร้างความเข้าใจและขอความร่วมมือจากผู้ประกอบการหรือเจ้าของแหล่งกำเนิดมลพิษ ดำเนินการลดและขจัดปริมาณมลพิษ หรือควบคุมการจัดการของเสียจากขบวนการผลิตอย่างจริงจัง

(6) รณรงค์เผยแพร่ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนซึ่งเป็นผู้ก่อมลพิษส่วนหนึ่งกับแหล่งน้ำเกิดจิตสำนึกและตระหนักถึงความรับผิดชอบในการดูแลรักษาน้ำ สิ่งมีชีวิตในน้ำ ระบบนิเวศที่เอื้อต่อการดำรงชีวิตของทุกคนในชุมชน อย่างยั่งยืน

หมายเหตุ

(1) มาตรฐานคุณภาพน้ำในแหล่งน้ำผิวดิน

มาตรฐานคุณภาพน้ำในแหล่งน้ำผิวดิน								
ดัชนีคุณภาพน้ำ[1/]	**หน่วย**	**ค่าทางสถิติ**	**เกณฑ์กำหนดสูงสุด**[2/]**ตามการแบ่งประเภทคุณภาพน้ำตามการใช้ประโยชน์**					**วิธีการตรวจสอบ**
			ประเภท1	**ประเภท2**	**ประเภท3**	**ประเภท4**	**ประเภท5**	
1.สี กลิ่นและรส (Colour, Odour and Taste)	-	-	ธ	ธ'	ธ'	ธ'	-	-
2.อุณหภูมิ (Temperature)	°ซ	-	ธ	ธ'	ธ'	ธ'	-	เครื่องวัดอุณหภูมิ (Thermometer) วัดขณะทำการเก็บตัวอย่าง
3.ความเป็นกรดและด่าง (pH)	-	-	ธ	5.0 – 9.0	5.0 – 9.0	5.0 – 9.0	-	เครื่องวัดความเป็นกรดและด่างของน้ำ (pH meter)ตามวิธีหาค่าแบบ Electrometric
4.ออกซิเจนละลาย (DO)[2/]	มก./ล.	P20	ธ	6	4	2	-	Azide Modification
5.บีโอดี (BOD)	มก./ล.	P80	ธ	1.5	2	4	-	Azide Modificationที่อุณหภูมิ 20 องศาเซลเซียส เป็นเวลา 5 วันติดต่อกัน
6.แบคทีเรียกลุ่มโคลิฟอร์มทั้งหมด (Total Coliform Bacteria)	เอ็ม.พี.เอ็น/100 มล.	P80	ธ	5,000	20,000	-	-	Multiple Tube Fermentation Technique
7.แบคทีเรียกลุ่มฟีคอลโคลิฟอร์ม(Fecal Coliform Bateria)	เอ็ม.พี.เอ็น/100 มล.	P80	ธ	1,000	4,000	-	-	Multiple Tube Fermentation Technique
8.ไนเตรต (NO3)ในหน่วยไนโตรเจน	มก./ล.	-	ธ	5			-	Cadmium Reduction
9.แอมโมเนีย (NH_3)ในหน่วยไนโตรเจน	มก./ล.	-	ธ	0.5			-	Distillation Nesslerization
10.ฟีนอล (Phenols)	มก./ล.	-	ธ	0.005			-	Distillation,4-Amino antipyrene

มาตรฐานคุณภาพน้ำในแหล่งน้ำผิวดิน								
ดัชนีคุณภาพน้ำ[1/]	หน่วย	ค่าทางสถิติ	เกณฑ์กำหนดสูงสุด[2/]ตามการแบ่งประเภทคุณภาพน้ำตามการใช้ประโยชน์					วิธีการตรวจสอบ
			ประเภท1	ประเภท2	ประเภท3	ประเภท4	ประเภท5	
11.ทองแดง (Cu)	มก./ล.	-	ธ	0.1			-	Atomic Absorption -Direct Aspiration
12.นิคเกิล (Ni)	มก./ล.	-	ธ	0.1			-	Atomic Absorption -Direct Aspiration
13.แมงกานีส (Mn)	มก./ล.	-	ธ	1			-	Atomic Absorption -Direct Aspiration
14.สังกะสี (Zn)	มก./ล.	-	ธ	1			-	Atomic Absorption -Direct Aspiration
15.แคดเมียม (Cd)	มก./ล.	-	ธ	0.005*/0.05**			-	Atomic Absorption -Direct Aspiration
16.โครเมียมชนิดเฮ็กซาวาเล้นท์ (Cr Hexavalent)	มก./ล.	-	ธ	0.05			-	Atomic Absorption -Direct Aspiration
17.ตะกั่ว (Pb)	มก./ล.	-	ธ	0.05			-	Atomic Absorption -Direct Aspiration
18.ปรอททั้งหมด (Total Hg)	มก./ล.	-	ธ	0.002			-	Atomic Absorption-Cold Vapour Technique
19.สารหนู (As)	มก./ล.	-	ธ	0.01			-	Atomic Absorption -Direct Aspiration
20.ไซยาไนด์ (Cyanide)	มก./ล.	-	ธ	0.005			-	Pyridine-Barbituric Acid
21.กัมมันตภาพรังสี (Radioactivity)	เบคเคอเรล/ล.	-	ธ	0.1			-	Gas-Chromatography
-ค่ารังสีแอลฟา(Alpha)				1.0				
-ค่ารังสีเบตา(Beta)								
22.สารฆ่าศัตรูพืชและสัตว์ชนิดมีคลอรีนทั้งหมด	มก./ล.	-	ธ	0.05			-	Gas-Chromatography
22.สารฆ่าศัตรูพืชและสัตว์ชนิดมีคลอรีนทั้งหมด	มก./ล.	-	ธ	0.05			-	Gas-Chromatography
24.บีเอชซีชนิดแอลฟ่า (Alpha-BHC)	ไมโครกรัม/ล.	-	ธ	0.02			-	Gas-Chromatography
25.ดิลดริน (Dieldrin)	ไมโครกรัม/ล.	-	ธ	0.1			-	Gas-Chromatography
26.อัลดริน (Aldrin)	ไมโครกรัม/ล.	-	ธ	0.1			-	Gas-Chromatography
27.เฮปตาคลอร์และเฮปตาคลออีปอกไซด์ (Heptachor & Heptachlorepoxide)	ไมโครกรัม/ล.	-	ธ	0.2			-	Gas-Chromatography
28.เอนดริน (Endrin)	ไมโครกรัม/ล.	-	ธ	ไม่สามารถตรวจพบได้ตามวิธีการตรวจสอบที่กำหนด			-	Gas-Chromatography

หมายเหตุ 1/ กำหนดค่ามาตรฐานเฉพาะในแหล่งน้ำประเภทที่ 2-4 สำหรับแหล่งน้ำประเภทที่ 1 ให้เป็นไปตามธรรมชาติและแหล่งน้ำประเภทที่ 5 ไม่ได้กำหนดค่า

2/ ค่า DO เป็นเกณฑ์มาตรฐานต่ำสุด

ธ เป็นไปตามธรรมชาติ

ธ’ อุณหภูมิของน้ำจะต้องไม่สูงกว่าอุณหภูมิตามธรรมชาติเกิน 3 องศาเซลเซียส

* น้ำที่มีความกระด้างในรูปของ CaCO3 ไม่เกินกว่า 100 มิลลิกรัมต่อลิตร

**	น้ำที่มีความกระด้างในรูปของ CaCO3 เกินกว่า 100 มิลลิกรัมต่อลิตร
๐ซ	องศาเซลเซียส
P 20	ค่าเปอร์เซ็นไทล์ที่ 20 จากจำนวนตัวอย่างน้ำทั้งหมดที่เก็บมาตรวจสอบอย่าง ต่อเนื่อง
P 80	ค่าเปอร์เซ็นไทล์ที่ 80 จากจำนวนตัวอย่างน้ำทั้งหมดที่เก็บมาตรวจสอบอย่างต่อเนื่อง
มก./ล.	มิลลิกรัมต่อลิตร
MPN	เอ็ม.พี.เอ็น หรือ Most Probable Number

(2) ประเภทคุณภาพน้ำตามการใช้ประโยชน์

ประเภทแหล่งน้ำ คุณภาพน้ำที่กำหนดตามมาตรฐานคุณภาพน้ำในแหล่งน้ำผิวดิน ดังนี้

ประเภทที่ 1 ได้แก่ แหล่งน้ำที่คุณภาพน้ำมีสภาพตามธรรมชาติโดยปราศจากน้ำทิ้งจากกิจกรรมทุกประเภท และสามารถเป็นประโยชน์เพื่อ (1) การอุปโภคและบริโภคโดยต้องผ่านการฆ่าเชื้อโรคตามปกติก่อน (2) การขยายพันธุ์ตามธรรมชาติของสิ่งมีชีวิตระดับพื้นฐาน (3) การอนุรักษ์ระบบนิเวศน์ของแหล่งน้ำ

ประเภทที่ 2 ได้แก่ แหล่งน้ำที่ได้รับน้ำทิ้งจากกิจกรรมบางประเภท และสามารถเป็นประโยชน์เพื่อ (1) การอุปโภคและบริโภคโดยต้องผ่านการฆ่าเชื้อโรคตามปกติและผ่านกระบวนการปรับปรุงคุณภาพน้ำทั่วไปก่อน (2) การอนุรักษ์สัตว์น้ำ (3) การประมง (4) การว่ายน้ำและกีฬาทางน้ำ

ประเภทที่ 3 ได้แก่ แหล่งน้ำที่ได้รับน้ำทิ้งจากกิจกรรมบางประเภท และสามารถเป็นประโยชน์เพื่อ (1) การอุปโภคและบริโภคโดยต้องผ่านการฆ่าเชื้อโรคตามปกติและผ่านกระบวนการปรับปรุงคุณภาพน้ำทั่วไปก่อน (2) การเกษตร

ประเภทที่ 4 ได้แก่ แหล่งน้ำที่ได้รับน้ำทิ้งจากกิจกรรมบางประเภท และสามารถเป็นประโยชน์เพื่อ (1) การอุปโภคและบริโภคโดยต้องผ่านการฆ่าเชื้อโรคตามปกติและผ่านกระบวนการปรับปรุงคุณภาพน้ำเป็นพิเศษก่อน (2) การอุตสาหกรรมประเภทที่ 5 ได้แก่ แหล่งน้ำที่ได้รับน้ำทิ้งจากกิจกรรมบางประเภท และสามารถเป็นประโยชน์เพื่อการคมนาคม

(3) WQI หมายถึง ค่าดัชนีคุณภาพน้ำทั่วไป (Water Quality Index) ซึ่งนำค่าของดัชนีชี้วัดคุณภาพน้ำ 5 พารามิเตอร์ มาคิดคำนวณ ได้แก่ ปริมาณออกซิเจนที่ละลายในน้ำ (Dissolved Oxygen : DO) ความสกปรกในรูปสารอินทรีย์ (Biochemical Oxygen Demand : BOD) แบคทีเรียกลุ่มโคลิฟอร์มทั้งหมด (Total Coliform Bacteria : TCB) แบคทีเรียกลุ่มฟีคอลโคลิฟอร์ม (Fecal Coliform Bacteria : FCB) และแอมโมเนีย (Ammonia : NH_3-N) มีคะแนนอยู่ระหว่าง 0-100 โดยแบ่งเกณฑ์คุณภาพน้ำได้ดังนี้ คะแนน 0-30 คุณภาพน้ำเสื่อมโทรมมาก, 31-60 คุณภาพน้ำเสื่อมโทรม, 61-70 คุณภาพน้ำพอใช้, 71-90 คุณภาพน้ำดี, 91-100 คุณภาพน้ำดีมาก

(4) จุดตรวจวัดคุณภาพน้ำ

สถานี	บริเวณที่เก็บตัวอย่าง	พิกัด	
		latitude	longitude
แม่น้ำเพชรบุรีตอนล่าง			
PC01	ปากแม่น้ำเพชรบุรี ตำบลบ้านแหลม อำเภอบ้านแหลม จังหวัดเพชรบุรี	13.220530	99.988644
PC02	สะพานใกล้วัดสุทธาวาส (วัดใหม่) ตำบลบางครก อำเภอบ้านแหลม จังหวัดเพชรบุรี	13.164713	99.951717
PC03	ถนนเพชรเกษม บ้านต้นมะม่วง–บ้านหม้อ ตำบลต้นมะม่วง อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี	13.085431	99.943333
PC04	สะพานราษฎร์ร่วมศรัทธา (วัดลาดศรัทธาราม) ตำบลบ้านลาด อำเภอบ้านลาด จังหวัดเพชรบุรี	13.055872	99.923909
PC4.3	สะพานวัดอินจำปา ตำบลตำหรุ อำเภอบ้านลาด จังหวัดเพชรบุรี	13.010697	99.895404
PC4.9	สะพานยางหย่อง ตำบลท่ายาง อำเภอท่ายาง จังหวัดเพชรบุรี	12.973966	99.887833
PC05	สะพานท้ายเขื่อนเพชรบุรี (ทล.3499) ตำบลท่าคอย อำเภอท่ายาง จังหวัดเพชรบุรี	12.914206	99.855067
แม่น้ำเพชรบุรีตอนบน			
PC5.1	สะพานท่าไม้รวก ตำบลท่าไม้รวก อำเภอท่ายาง จังหวัดเพชรบุรี	12.813427	99.794060

สถานี	บริเวณที่เก็บตัวอย่าง	พิกัด	
		latitude	longitude
PC5.9	สะพานสองพี่น้อง ตำบลสองพี่น้อง อำเภอแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี	12.863523	99.678438
PC06	ท้ายเขื่อนแก่งกระจาน หมู่ 1 ตำบลแก่งกระจาน อำเภอแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี	12.911485	99.640383
แม่น้ำปราณบุรี			
PB01	ปากแม่น้ำปราณบุรี ตำบลปากน้ำปราณ อำเภอปราณบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์	12.405800	99.991234
PB02	สะพานบ้านนาห้วย ตำบลปราณบุรี อำเภอปราณบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์	12.369792	99.936832
PB03	สะพานถนนเพชรเกษม หมู่ 6 กม.256 บ้านโรงสูบ ตำบลเขาน้อย อำเภอปราณบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์	12.389835	99.911218
PB04	โรงสูบน้ำแรงต่ำการประปาปราณบุรี ตำบลเขาน้อย อำเภอปราณบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์	12.402924	99.876807
PB05	สะพานท้ายเขื่อนปราณบุรี ตำบลเขาจ้าว อำเภอปราณบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์	12.465305	99.801809
แม่น้ำกุยบุรี			
KB01	ปากแม่น้ำกุยบุรี บ้านปากคลองเกลียว ตำบลบ่อนอก อำเภอกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์	12.042591	99.905864
KB02	สะพานกุยบุรี (ใกล้วัดอู่ตะเภา) ตำบลกุยบุรี อำเภอกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์	12.058537	99.882911
KB03	สะพานท้ายอ่างเก็บน้ำยางชุม ตำบลหาดขาม อำเภอกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์	12.077821	99.696004